

INTERNREMISS

Policy för ett ökat träbyggande

i Linköpings kommun

Dokumenttyp: Policy

Antaget av:

Status: Remissversion 2020-09-16

Giltighetstid:

INTERNREMISS

Diarienummer:	SBN 2019-225
Dokumentansvarig:	Samhällsbyggnadsdirektör
Adresserat till:	Samtliga nämnder och bolag
Tidpunkt för aktualitetsprövning:	En gång per mandatperiod
Tidpunkt för senaste revidering:	
Relaterade styrdokument:	Hållbarhetspolicy, Handlingsplan för koldioxidneutralt Linköping, Särskilda ägardirektiv för AB Lejonfastigheter, AB Stångåstaden, AB Sankt Kors, Riktlinjer för markanvisningar, Arkitekturprogram för Linköpings innerstad, Lokalförsörjningsplan
Sökord:	Träbyggnadspolicy, hållbart byggande, koldioxidneutralt

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Syfte	4
2	Vad är en träbyggnad?	4
3	Önskade effekter	5
3.1	Klimatet, miljön och den cirkulära ekonomin	5
3.2	Attraktionskraft, innovation, och tillväxt	6
3.3	Hälsa, mångfald och kreativitet	6
4	Linköpings ställningstaganden för ett ökat träbyggande	7
5	Genomförande	9
6	Uppföljning	9

INTERNREMISS

1 Inledning

Kommunfullmäktige beslutade den 23 januari 2018 att en träbyggnadsstrategi ska antas och att strategin ska omfatta allt byggande, inte enbart bostäder. Namnet på styrdokumentet anpassas till *Riktlinjer för politiska styrdokument i Linköpings kommun* där policy är det begrepp som används.

1.1 Syfte

Syftet med policyn är att påverka Linköpings kommuns befintliga verksamhet så att en ökad andel av byggnationen i Linköping sker med träbyggnation. Den tydliggör kommunens övergripande värderingar och förhållningssätt till träbyggnadsteknik och gäller för hela kommunkoncernen. Träbyggnadspolicyn tar sin utgångspunkt i *Hållbarhetspolicy för Linköpings kommunkoncern*, där Linköping ställer sig bakom Agenda 2030 och de globala målen.

Ett ekologiskt hållbart Linköping innebär ett resurseffektivt samhälle med minimerad användning av skadliga kemikalier, där livskraftiga ekosystem och invånarnas rekreativmiljöer upprätthålls och utvecklas, och som har god förmåga att förebygga och hantera klimat- och miljömässiga utmaningar.

Ett ekonomiskt hållbart Linköping innebär ett samhälle där de ekonomiska resurserna används på ett sätt som *främjar* ekologisk och social hållbarhet, där företagsklimatet är gott och där invånarnas ekonomiska välfärd främjas bland annat genom goda möjligheter till utbildning, boende och arbete.

Ett socialt hållbart Linköping innebär ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader, är delaktiga i samhällsutvecklingen och som känner tillit till varandra och till samhällets olika delar.

Hållbar utveckling i Linköpings kommun enligt *Hållbarhetspolicy för Linköpings kommunkoncern*.

De önskade effekter och ställningstaganden som policyn ger uttryck för bygger på kunskap från aktuell forskning samt erfarenheter från olika byggföretag och andra kommuner. Som stöd för policyn tas en kunskapssammanställning fram, som publiceras på kommunens hemsida.

2 Vad är en träbyggnad?

För att underlätta kommunikation och uppföljning är det viktigt med en gemensam definition av vad en träbyggnad är.

För Linköpings kommun är träbyggnad en byggnad där byggnadens stomme¹ till huvuddelen består av träbaserade material.

En byggnad kan även vara en träbyggnad om den mängd träbaserat material som saknas för att huvuddelen av byggnadsstommen ska vara träbaserad återfinns någon annanstans i byggnaden. I en träbyggnad kan trä kombineras med andra material, så kallade hybridkonstruktioner.

3 Önskade effekter

Linköpings kommun är positiv till att en ökad andel av byggandet i kommunen sker med träbyggnadsteknik. Det innebär inte att all framtida byggnation måste ske med trä. Det viktiga är vilka effekter som uppstår. För Linköpings kommun är miljöfördelarna den huvudsakliga effekt vi vill få ut av ett ökat byggande i trä. Den ekologiska hållbarheten understöds av potentiella positiva effekter för social och ekonomisk hållbarhet.

3.1 Klimatet, miljön och den cirkulära ekonomin

Ett ökat träbyggande i Linköping ska bidra till det kommunala målet koldioxidneutralt Linköping 2025 och de globala målen i Agenda 2030 - i synnerhet målet "Bekämpa klimatförändringarna". Det ska även bidra till förverkligandet av *Nationell färdplan för fossilfri konkurrenskraft – bygg och anläggningssektorn* där det övergripande målet är en klimatneutral värdekedja år 2045 och en halvering av klimatpåverkande utsläpp år 2030.

Trä som byggmaterial har betydligt mindre klimatpåverkan än andra byggmaterial. Trä kräver mindre energi vid utvinning och tillverkning än stål och betong. Det medför att användningen av fossila bränslen under byggproduktionen är lägre och att de koldioxidutsläpp som uppstår i reaktionen vid cementproduktion undviks.

¹ I byggnadens stomme ingår bärande väggar, pelare, balkar och bjälklag ned till dräneringsskiktet. Byggnadsgrunden ingår inte i definitionen av stomme.

Att bygga hus i trä innebär också att byggnaden lagrar kol under sin livslängd. Detta innebär att koldioxiden hålls utanför atmosfären under många år, och därmed bidrar byggnader i trä till positiva effekter för att begränsa klimatpåverkan.

För att skapa hållbarhet i byggandet behöver linjära flöden av material och energi ersättas av cirkulära flöden. Trä är ett förnyelsebart byggmaterial. Ett ökat träbyggande bidrar därför till skapandet av en cirkulär ekonomi.

Effekterna ska uppnås utan att ge betydande negativa effekter på det globala målet ”Ekosystem och biologisk mångfald” genom att främja ett uthålligt skogsbruk².

3.2 Attraktionskraft, innovation, och tillväxt

Linköping vill skapa miljöer för alla invånare som attraherar och utvecklar. Kommunens bedömning är att en träbyggnad har potential att skapa ett tydligt avtryck på platsen och ge byggnaden en stark identitet. Därför vill Linköpings kommun med ett ökat träbyggande bidra till Linköpings samlade attraktionskraft.

Det finns en stark tradition i Linköpings kommun av högteknologi i framkant. Höga miljökrav driver innovation och tillväxt. Genom att efterfråga och ställa krav på träbyggnader bidrar Linköpings kommun till att driva på andra byggmetoder och byggmaterial att minska sin klimatpåverkan. Det kan bidra till drivkrafter för lokal och regional samverkan för innovation mellan byggsektorn, den regionala träindustrin, det offentliga och Linköpings universitet. Därför vill kommunen med ett ökat träbyggande även stärka Linköpings varumärke – staden där idéer blir verklighet.

3.3 Hälsa och kreativitet

Ett ökat träbyggande kan bidra positivt till människors hälsa och en god gestaltad livsmiljö, i linje med kommunens arkitekturprogram.

Att bygga i trä ger en hälsosam arbetsmiljö för personal på byggarbetsplatsen genom att begränsa mängden farligt byggdamm och störande ljud. Träbyggnader bidrar till att skapa ett hälsosamt inomhusklimat genom att jämna ut luftfuktigheten inomhus, då trä suger upp och avger fukt.

² Med uthålligt skogsbruk menas förvaltning och nyttjande av skog och skogsmark på ett sådant sätt, och i en sådan takt att dess biologiska mångfald, produktivitet, förnyingskapacitet, vitalitet och förmåga att både nu och i framtiden fylla viktiga ekologiska, ekonomiska och sociala funktioner på lokal, nationell och global nivå bevaras, utan att andra ekosystem skadas (Definition enligt Forest Europe).

Trä är ett levande material och uppfattas av många som mjukt och varmt att beröra om det exponeras och doftar gott. Exponerat trä uppfattas av många som vackert. Kommunens bedömning är att exponerat trä, på rätt plats, bidrar till kreativa och hälsosamma livsmiljöer såväl inomhus som utomhus.

4 Linköpings ställningstaganden för ett ökat träbyggande

1. Kommunens övergripande förhållningssätt är att olika byggnadsmaterial även fortsättningsvis kommer att finnas på marknaden. Träbyggnader ger i de allra flesta fall lägre klimatpåverkan i byggskedet än andra byggmetoder. För att driva på olika byggmetoder mot ett hållbart byggande är det därför viktigt att träbyggnaders marknadsandel ökar.
2. Linköpings kommun vill tänka långsiktigt. Val av träbyggnad kommer initialt kanske inte alltid vara det ekonomiskt mest fördelaktiga alternativet i varje enskilt byggprojekt. Men med genomförda träbyggnadsprojekt byggs viktig kompetens och erfarenhet som bidrar till att sänka kostnader för efterföljande projekt. Kommunen vill med sitt agerande bidra till att förbättra kompetensen om träbyggande i kommunkoncernen samt hos privata byggherrar och byggentreprenörer.
3. När ett kommunalt ägt fastighetsbolag bygger åt den egna kommunkoncernen vill Linköpings kommun vara ett föredöme. Möjligheten att uppföra en träbyggnad övervägs därför alltid. En träbyggnad väljs så länge det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Om det i ett enskilt fall inte bedöms tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt tillämpas reduktionsstrategier för att minska byggskedets klimatpåverkan så mycket som möjligt. Skälen till varför en träbyggnad inte valdes redovisas, för att ge ett lärande inför kommande projekt.
4. Vid byggnation där ett kommunalt fastighetsbolag bygger åt den privata marknaden vill Linköpings kommun successivt öka andelen träbyggnader. Möjligheten att uppföra en träbyggnad övervägs därför alltid. Om det inte bedöms tekniskt möjligt eller ekonomiskt rimligt att välja en träbyggnad kan reduktionsstrategier tillämpas för att minska byggskedets klimatpåverkan så mycket som möjligt. Skälen till varför en träbyggnad inte valdes redovisas, för att ge ett lärande inför kommande projekt.

5. Vid kommunala marköverlåtelse- och tomträttsupplåtelse vill Linköpings kommun successivt öka andelen träbyggnadsprojekt³. Krav och utvärderingskriterier i markanvisningstävlingar samt marköverlåtelse- och tomträttsupplåtelseavtal används som verktyg för att uppnå detta. Om det inte bedöms lämpligt att ställa krav eller utvärderingskriterier för träbyggnation kan reduktionsstrategier användas för att minska byggskedets klimatpåverkan så mycket som möjligt.
6. När en träbyggnad uppförs vill kommunen, precis som vid andra materialval, att det sker med kvalitet i enlighet med *Arkitekturprogram för Linköpings innerstad*. Nyckelorden för en träbyggnad med kvalitet är berörande, robust och användbar. Linköpings kommun vill att träbyggnader ges god hållfasthet, är fuktsäkra, kan användas för olika ändamål över tid, planeras hålla länge, tar hänsyn till drift- och underhållslösningar och är tillgängliga för alla.
7. I detaljplaner prövas nya byggnaders höjd och bruttoarea på ett sätt som ger likvärdiga förutsättningar för träbyggnader som andra byggmetoder, om inte allmänna eller enskilda intressen förhindrar det. När det är relevant beskrivs det i detaljplanen hur ambitionen kan uppnås.
8. Val av fasadmaterial bedöms i första hand utifrån vilket eller vilka material som är lämpligast med hänsyn till ambitioner för gestaltning samt ur ett underhållsperspektiv. Om en träbyggnad väljs kan trä som fasadmaterial förstärka byggnadens profil och generera ett marknadsföringsvärde. Det är klart positivt om det i en träbyggnad exponeras trä interiört för att kommunicera byggnadsmaterialet till byggnadens brukare. Varje ton byggnadsmaterial med stor klimatpåverkan som ersätts av ett material med mindre klimatpåverkan är positivt för att bekämpa klimatförändringarna.
9. I driftskedet är kommunens bedömning att energibehovet för en träbyggnad kan göras likvärdigt med andra byggnadsmaterial. Byggskedets andel av en byggnads klimatpåverkan under livscykeln har ökat, men driftskedet står fortfarande för en stor del av klimatpåverkan. Därför är det viktigt att ökade krav på byggskedets klimatpåverkan inte leder till sänkta ambitioner för byggnadernas energiprestanda i driftskedet.

³ Avser flerbostadshus, grupphus (radhus/parhus/kedjehus), förskolor och skolor, kontors- handels- och centrumlokaler, besöksanläggningar, vård och hotellverksamhet

10. För att bidra till ett uthålligt skogsbruk efterfrågar Linköpings kommun så långt det är möjligt PEFC- och FSC-certifierade träprodukter vid byggande i trä.
11. Träbyggnaders låga vikt ses som en potential för förtätning genom påbyggnad på befintliga byggnader. Utöver att utnyttja befintlig infrastruktur och minska behovet av mark kan påbyggnader bidra till att utnyttja befintliga resurser effektivt genom att återanvända befintliga byggnader. Exempelvis innebär en påbyggnad att grundläggning kan förenklas och i vissa fall inte behövs. Grundläggning bidrar i betydande utsträckning till byggskedets klimatpåverkan.
12. Träbyggnaders låga vikt ses som en potential för att bygga i områden där markförhållandena kräver en viss lätthet.

5 Genomförande

En kortfattad beskrivning av policyns genomförande utarbetas inför antagande.

6 Uppföljning

Träbyggnadspolicyn ska aktualitetsprövas minst en gång per mandatperiod.

I samband med aktualitetprövningen redovisas en uppföljning av utveckling av träbyggandet i Linköpings kommun i stort, i de kommunala bolagen samt vid kommunala marköverlåtelse och markupplåtelse.